

Chinh Phụ Ngâm Diễn Ca 征婦吟演歌

Đoàn Thị Điểm diễn âm 段氏點演音

Nguồn: Chinh Phụ Ngâm Khúc, Tân Việt 1950, tr. 143-167.

Phụ Chú:

▪ Tác giả Nguyễn Văn Xuân (1921-2007), một trong những tác phẩm ra đời để lại cho ông nhiều kỷ niệm nhất, đó là trường hợp của cuốn biên khảo *Chinh phụ ngâm diễn âm tân khúc*.

Lần đầu tiên, ông đã phát hiện trong đồng sách của một gia đình nghèo, có xuất xứ từ

gia đình bà Chúa Nhất, dòng vua Thành Thái; lẫn trong các sách chữ Nôm có cuốn

Chinh phụ ngâm diễn âm tân khúc, có tựa của nhà xuất bản (năm Gia Long thứ 14, 1815),

nguyên tự (tựa) của dịch giả. Ông cho rằng cuốn sách này là một thực tế độc lập mà cũng

là một bổ sung cho cuốn *Chinh phụ ngâm bị khảo* của học giả Hoàng Xuân Hãn (Minh Tân, Paris, 1953)

— là một kỳ thư về ngành nghiên cứu văn học theo văn bản học.

Và ông đã xác quyết dịch giả đích thực là Phan Huy Ích và tên tác phẩm là *Chinh phụ diễn âm tân khúc* chứ không phải là *Chinh phụ ngâm*...

Điều này đã gây ra sự tranh cãi không ít trên văn đàn miền Nam, thời trước 1975.

Trong thập niên 1960 có lúc anh được mời dạy giờ môn chữ Nôm tại Đại Học Huế

và phát hiện trong một tủ sách tư nhân bản văn chữ Nôm của Phan Huy Ích dịch Chinh Phụ Ngâm của Đặng Trần Côn; bản dịch này trước kia được xem như của

bà Đoàn Thị Điểm. Khoảng 1920 nhiều học giả đã cho rằng bản dịch là của

Phan Huy Ích, nhưng chỉ có văn bản quốc ngữ. Phát hiện của Nguyễn Văn Xuân đã giúp thêm bằng chứng cho học giả Hoàng Xuân Hãn, người đã khẳng định,

từ khoảng 1950, dịch phẩm Chinh Phụ Ngâm thông dụng hiện nay là của Phan Huy Ích.

▪ Tập 征婦吟備錄 Chinh Phụ Ngâm Bị Lục (1902)

隆和號藏板 Long Hoà Hiệu Tàng Bản

có ghi 3 dòng, phía sau trang bìa:

青池仁睦鄧陳先生琨著

文江中富段夫人點演音

神溪桐峯承書

Thanh trì nhân mục Đặng Trần tiên sanh Côn trứ

Văn giang trung phú Đoàn phu nhân Điểm diễn âm

Thần Khê Đồng Phong Thừa thư .

1

曩忝坦溪干疊培
客騰紅鬣餒屯墮

Thuở trời đất nổi cơn gió bụi,

Khách má hồng nhiều nổi truân chiên.

撐箕瀟瀟層連
為埃醜淨朱軾餒尼

5

藏長城捲捲羣月
愧甘泉睜曠式靈
尠吝鎌寶擦舁
舛脍傳檄定駟出征

9

渌清平隄冢薜薜
襖戎揮官武自尼
使歪曩唳塘靈
法公罨重念西詫市

13

塘踰躡脰切弓箭
睨餞逡悉絆妻孥
羣旗啗藏賒賒
愁蓮蔬隘怨黜闌房

17

抃歲裊本泃豪傑
攝筆硯蹻役刀弓
城連懔猷陞蠅
羣鎌匄决極容賊歪

21

志夕耨黠胥胥馭
招泰山瑋女鴻毛
嗜茄切幅戰袍
啣樞棊涓啣啣臄秋

25

外頭橋渌韞如滌
塘邊棊鞞木群嫩
逡抃悉弋弋愔
步坤平馭水坤平船

29

渌固沚麻煩庄瀉
鞞固蒼麻脰庄懣
啣耒啣吏拎舁

Xanh kia thăm thăm tầng trên,
Vì ai gây dựng cho nên nổi này ?

Trống Trường Thành lung lay bóng nguyệt,
Khói Cam Tuyền mờ mịt thức mây.
Chín lần gươm báu chống tay,
Nửa đêm truyền hịch định ngày xuất chinh.

Nước thanh bình ba trăm năm cũ,
Áo nhung trao quan vũ từ nay.
Sứ trời sớm giục đường mây,
Phép công là trọng, niềm tây sá nào.

Đường giông ruỗi lung đeo cung tiễn,
Buổi tiễn đưa lòng bận thê noa.
Bóng cờ tiếng trống xa xa,
Sâu lên ngọn ải, oán ra cửa phòng.

Chàng tuổi trẻ vốn dòng hào kiệt,
Xếp bút nghiên theo việc đao cung.
Thành liền mong hiển bệ rồng,
Thuốc gươm đã quyết chẳng dung giặc trời.

Chí làm trai dậm nghìn da ngựa,
Gieo Thái Sơn nhẹ nửa/nửa hồng mao.
Giã nhà đeo bức chiến bào,
Thét roi cầu Vị, ào ào gió thu.

Ngoài đầu cầu nước trong như lọc,
Đường bên cầu cỏ mọc còn non.
Đưa chàng lòng dặc dặc buồn,
Bộ khôn bằng ngựa, thủy khôn bằng thuyền.

Nước có chảy mà phiền chẳng rã,
Cỏ có thơm mà dạ chẳng khuây.
Dận rồi dận, lại cầm tay,

跣跣沒跣脚脚吏跣

33

悉妾似羣陵蹠唯
扠愁賒尋墜天山
揲鎌錢醜渚殘
指昂蔬槩臥岸豁豹

37

狷樓蘭浪蹠介子
細蠻溪盤事伏波
襖扠羣似霜坡
馭扠色泉如罨雪印

41

啗樂馭吝羣啗羣
夾糲末ノ俸紛糲
河梁紛把塘尼
边塘羣萐旗羣愧

45

軍羣匏斯外營奔
騎羣羣羣羣長楊
軍逐扠羣羣塘
柳楊別妾斷腸尼庄

49

啗笛腿脰澄同望
行旗羣羣羣拂披
踏扠羣笠羣逐
妾認孕崗羣魚餒茄

53

扠辰羣墜賒湄羣
妾辰術房羣詔禎
兌羣饒匏隔垠
涿牟羣碧煇痕羣撐

57

准咸京扠羣羣吏
增洋湘妾喚羣扠
媿洋湘隔咸陽
榘咸陽隔洋湘余重

Bước đi một bước giây giây lại dừng

Lòng thiếp tựa bóng trăng theo dõi,
Chàng sâu xa tìm cỏi Thiên San.
Múa gương tiễn rượu chưa tàn,
Chỉ ngang ngọn giáo vào ngàn hang beo.

Sấn Lâu Lan, rặng theo Gió Tử,
Tối Man Khê, bàn sự Phục Ba [Mã Viện]
Áo chàng đỏ tựa sương pha,
Ngựa chàng sắc trắng như là tuyết in.

Tiếng nhạc ngựa lần chen tiếng trống,
Giáp mặt rồi phút bỗng chia tay
Hà Lương chia rẽ đường này,
Bên đường, trông lá cờ bay ngùi ngùi.

Quân trước đã gần ngoài doanh Liễu,
Kỵ sau còn trừ nỏ Trường Dương.
Quân đưa chàng ruổi lên đường,
Liễu dương biết thiếp đoạn trường này chẳng

Tiếng địch thổi nghe chùng đồng vọng,
Hàng cờ đi theo bóng phát phơ.
Dấu chàng theo lớp mây đưa,
Thiếp nhìn rặng núi ngần ngơ nổi nhà.

Chàng thì đi cỏi xa mưa gió,
Thiếp thì về buồng cũ chiếu chăn.
Đoái trông nhau đã cách ngăn,
Tuôn màu mây biếc, phơi ngàn non xanh.

Chón Hàm Kinh chàng còn ngoảnh lại,
Cội Tiêu Tương thiếp hãy trông chàng.
Khói Tiêu Tương cách Hàm Dương,
Cây Hàm Dương cách Tiêu Tương mấy trùng

61

穷鞵吏麻穷拯甕
甕撑撑仍余岸橈
岸橈撑屹沒牟
悉抃意妾埃愁欣埃

65

抃自矜飽頹疊吉
脰媵尼拷沫方窰
初盼戰地羹包
茹空闖駮掣鞞焠油

69

唏脰冷馱油糲憚
泫涖淒馭赧蹟躋
揜鞍綸藏匍瘁
齟澁吉臬昨墾綦撑

73

盼漠甕白城揀吏
枚胡飢青海暘戈
形溪勞崗斯賒
搆催吏綉紓它吏高

77

霜頭崗暝朝如滄
涖悉溪裊沫群淒
怵馱襖甲閉數
悉圭戈妬糲愁庄慚

81

連帳錦透哈庄哧
狀征夫埃駟朱輶
想抃躑躅余年
庄尼瀚海辰沔洋閑

85

匍側阻隊岸蛇虎
吏冷涖仍墮霜風
蓬高鞵式霽篋
悉市罨庄動悉悲傷

89

Cùng trông lại mà cùng chẳng thấy,
Thấy xanh xanh những mấy ngàn dâu.
Ngàn dâu xanh ngắt một màu,
Lòng chàng ý thiếp ai sầu hơn ai ?

Chàng từ đi vào đời gió cát,
Đêm trăng này nghỉ mát phương nao ?
Xưa nay chiến địa đường bao,
Nhà không muôn dặm xiết sao dài dàu.

Hơi gió lạnh, người râu mặt dạn,
Dòng nước sâu, ngựa nản chân bon.
Ôm yên gói trống đã chôn,
Nằm vùng cát trắng, ngủ còn râu xanh.

Nay Hán xuống Bạch Thành đóng lại,
Mai Hồ vào Thanh Hải dòm qua.
Hình khe, thế núi gần xa,
Dứt thôi lại nói, thấp đà lại cao.

Sương đầu núi buổi chiều như gội,
Nước lòng khe nẻo lộ còn sâu.
Xót người áo giáp bấy lâu,
Lòng quê qua đó mặt sầu chẳng khuây.

Trên trường gấm thấu hay chẳng nhẽ,
Trạng chinh phu ai vẽ cho nên?
Tướng chàng giông ruổi mấy niên,
Chẳng nơi Hãn Hải thì miền Tiêu Quan.

Đã trác trở đời ngàn xà hổ,
Lại lạnh lùng những chỗ sương phong.
Lên cao trông thức mây lồng,
Lòng nào là chẳng động lòng bi thương!

自扌移東南洞裊
別盼扌進討尼兜
仍馱征戰余數
弭貼性命如牟韜核

93

嚙唏蔭恩諷自髡
跣准饒歲特包饒
嫩祈覓瘼膝擦
浚淝疊噁囁囁余壩

97

魂死士疊嚙嚙眼
緬征夫膝唯唯燻
征夫死士余馱
市埃莫緬市埃噲魂

101

躄兵焞渌嫩如鬪
仇行人戈妬鄭傷
分糲膝躡戰場
扌超鬣匍点霜買術

105

想扌跣髡皮困誦
卅耜鎌沒拂戎鞍
衝坡疊堞膝岸
鎌撩頭馭槩攔緬城

109

會功名冪塘辱雅
仍瘳痼蒂匍挈宜
餒念別岍穷埃
妾醜翹闈扌外蹟靈

113

醜闈尼匍停分妾
外靈箕訶劫扌搗
仍憐个渌慍圍
埃与堆我渌靈隔瀉

117

妾庄想馱馱征婦

Từ chàng đi Đông Nam khơi nẻo,
Biết nay chàng tiến thảo nơi đâu?
Những người chinh chiến bấy lâu,
Nhẹ xem tính mệnh như màu cỏ cây.

Nức hơi ẩm ơn dày từ trước,
Trải chốn nghèo tuổi được bao nhiêu?
Non Kỳ quạnh cõi trắng treo,
Bến Phì gió thổi hiu hiu mấy gò.

Hồn tử sĩ gió ù ù thổi,
Mặt chinh phu trắng đôi đôi soi.
Chinh phu tử sĩ mấy người,
Nào ai mặc mặt, nào ai gọi hồn.

Dấu binh lửa, nước non như cũ,
Kẻ hành nhơn qua đó chạnh thương.
Phận trai già ruỗi chiến trường,
Chàng Siêu tóc đã điểm sương mới về.

Tướng chàng trải nhiều bề khốn khó,
Ba thước gươm, một bó nhung yên.
Xông pha gió bãi trắng ngàn,
Gươm treo đầu ngựa, giáo dan mặt thành.

Hội công danh trăm đường nhục nhã,
Những nhọc nhằn nào đã nghĩ ngơi.
Nỗi lòng biết ngỏ cùng ai,
Thiếp trong cánh cửa chàng ngoài chân mây

Trong cửa này đã đành phận thiếp,
Ngoài mây kia há kiếp chàng vay?
Những mong cá nước vui vầy,
Ai ngờ đôi ngã nước mây cách vơi.

Thiếp chẳng tưởng ra người chinh phụ

弘訶曾學屢王孫
據牢隔阻渚嶽
遣馱催斲辰斲仍油

121

想風流當澄年少
聘饒窮擱搦字緣
女市堆侶少年
閑山底隔寒暄牢停

125

曩臨行薦渚緬奔
晦駟術約裊鶻歌
盼鶻包啄薦襟
鷓鴣吏嘅罽茹叮咛

129

曩登途梅渚悵蠹
晦駟術指度杳茺
盼杳包眷蠹東
芙蓉吏芡邊澆娑掬

133

暇共些隴西崗意
斲常韉市篋唏沁
岌洩萼用梗簪
荒村暄啣午禽牢敲

137

暇窮些漢陽捋怒
斲吏尋市固消耗
岌洩蠹岷萼袍
堞斲潑沚渚潮溟濛

141

信常吏馱空篋吏
裕花殘包駛蕘撐
蕘撐傘笠遠航
路移沒跳稟情謹噉

145

書常吏馱渚篋吏
幅簾疎吝悻羣陽

Chàng há từng học lữ vương tôn.
Cớ sao cách trở nước non,
Khiến người thôi sớm thời hôm những rầu.

Tưởng phong lưu đương chùng niên thiếu,
Sánh nhau cùng dan díu chữ duyên.
Nữ nào đôi lứa thiếu niên
Quan san để cách, hàn huyên sao đành.

Thuở lâm hành oanh chưa mển liễu,
Hỏi ngày về, ước nẻo quyên ca.
Nay quyên đã giục oanh già,
Ý nhi lại gáy trước nhà lú lo.

Thuở dăng đô, mai chưa quen gió,
Hỏi ngày về, chỉ độ đào bông.
Nay đào đã quyến gió Đông,
Phù dung lại nở bên sông bơ sò.

Hẹn cùng ta: Lũng Tây núi ấy,
Sớm thường trông, nào thấy hơi tăm?
Ngập ngừng, lá rụng cành trâm,
Hoang thôn nghe tiếng ngọc cầm lao xao.

Hẹn cùng ta Hán Dương cầu nọ,
Sớm lại tìm, nào có tiêu hao?
Ngập ngừng gió thổi lá bào,
Bãi hôm tuôn chảy nước trào mênh mông.

Tin thường lại, người không thấy lại,
Gốc hoa tàn đã trái rêu xanh.
Rêu xanh mấy lớp chung quanh,
Lần đi một bước, trăm tình ngăn ngại.

Thư thường lại, người chưa thấy lại,
Bức rèm thưa lần dải bóng dương.

羣陽余暝穿昂
啞牢迕嘔尫常单差
149

此併吏演瀾駟意
殘蓮盼匳芳罍隄
怙馱吝呂隘賒
怙馱娘准黃花黠賤
153

情家室厝埃拯固
箕慈親閨婦仗傷
鬢襟披拂屑霜
琨疎筵洩颺當嘯嘯
157

悉老親慍欺捋阡
嘔孩兒除餽囁鉅
尫裴妾拖孝男
勸琨焜冊妾夕父親
161

沒輪妾供親課子
餒閑依昂鐻別匳
仗扠駛余霜韉
春曾樹買冬市群賒
165

計辭匳罍匳辭軫
緲悉冪齋萬滾昂
約之斯增粵輿
拱念菱葢底扠燦能
169

釵宮漢貼駟出嫁
翹樓秦躡匳燿鍾
悒埃麻叟細窮
忤扠透歇肫悉相思
173

認切捫每欺矚矚
玉拱頭彙銜慍邈
悒埃麻叟細尼

Bóng dương mấy buổi xuyên ngang,
Lời sao mười hẹn, chín thường đơn sai.

Thử tính lại diễn khơi ngày ấy,
Tàn sen này đã nẩy là ba.
Xót người lần lữa ải xa,
Xót người nương chôn Hoàng Hoa đậm dài.

Tình gia thất nào ai chẳng có,
Kìa từ thân, khuê phụ nhớ thương.
Tóc già phơ phát mái sương,
Con thơ mắng sữa, vả đương bù trì.

Lòng lão thân buồn khi tựa cửa,
Miệng hài nhi chờ bữa mớm cơm.
Ngọt bùi thiếp đỡ hiếu nam,
Khuyến con đèn sách thiếp làm phụ thân.

Một mình thiếp cung thân khoá tử,
Nỗi quan hoài ngang ngựa biết bao.
Nhớ chàng trải mấy sương sao,
Xuân từng đổi mới, Đông nào còn dư.

Kể năm đã tư ba năm chẵn,
Mỗi lòng trăm nghìn vạn ngổn ngang.
Ước gì gặt gũi tác gang,
Giữ niềm cay đắng để chàng tỏ hay.

Thoa cung Hán của ngày xuất giá,
Gương lầu Tần dẫu đã soi chung.
Cậy ai mà gửi tới cùng,
Ngỏ chàng thấu hết tấm lòng tương tư.

Nhấn đeo tay mọi khi ngắm nghĩa,
Ngọc cài đầu thuở bé vui chơi.
Cậy ai mà gửi tới nơi,

底抃珍重躑躅相親

177

躑躅春信移信吏
細春尼信唉永空
籠雁隴想書封
暄霜隴攢襖芄產床

181

疊西溷空塘鴻便
怙埃外雪眷湄沙
幔眉帳雪衝坡
拷添冷汀仇罨埃外

185

題字錦封催吏翔
招卦錢信姘群考
歪彘踣朗謹魚
媵屬娘褱萋蕘疊枚

189

訥如埃魂醮腓悒
俸蝓蝓矧矧虛空
簪棋畧攢愔愔
歷攔鬚緇啣貯媵腰

193

隨軒永攬招曾趾
脛簾踈揄托隊番
外簾鵲庄曉信
翹簾兼匏固焮別庄

197

焮固別杏平庄別
悉妾禎悲切麻催
愔油啞庄絨啞
花焮箕貝羣馱可傷

201

鶻吠屋嘅霜甃穢
奔拂披揄羣翠边
刻暴藤藤如年
縲愁弋弋如沔波洶

Đề chàng trân trọng dấu người tương thân.

Trải mấy xuân, tin đi tin lại,
Tới xuân này tin hãy vắng không.
Thấy nhận, luống tưởng thư phong,
Nghe sương, luống sắm áo bông sẵn sàng.

Gió tây nổi không đường hồng tiện,
Xót cõi ngoài tuyết quỳn mưa sa.
Màn mưa trướng tuyết xông pha,
Nghĩ thêm lạnh lẽo kẻ ra cõi ngoài.

Đề chữ gấm, phong thôi lại mở,
Gieo bó tiền tin nửa còn ngờ.
Trời hôm đứng lặng ngần ngờ,
Trăng khuya nương gối bơ thờ gió mai.

Há như ai, hôn say bóng lẫn,
Bỗng thơ thơ thẩn thẩn hư không.
Trâm cài, lược giắt thẹn thùng,
Lệch làn tóc rối, lỏng vòng lưng eo.

Đạo hiên vắng dăm chiêu từng bước,
Ngồi rèm thưa rử thác đòi phen.
Ngoài rèm thước chẳng mách tin,
Trong rèm dường đã có đèn biết chẳng?

Đèn có biết, ví bằng chẳng biết,
Lòng thiếp riêng bi thiết mà thôi.
Buồn rầu nói chẳng nên lời,
Hoa đèn kia với bóng người khá thương!

Gà eo óc gáy sương năm trống,
Liễu phát phơ rử bóng bốn bên.
Khắc giờ đằng đẵng như niên,
Môi sâu đắng đặc như miền bể khơi.

205

香強炆魂它痲癢
翹強燭淚結珠滇
瑟琴強揆蕙彈
縵駕驚繼泛鸞悖纏

209

悉尼叻叠東固便
盱鑽嗔叻旦嫩燕
嫩燕油庄細沔
忖弘瀟瀟塘蓮平歪

213

歪瀟瀟賒瀉坤透
餒忖弘晒晒市衝
景愜馱切他悉
形核霜啖啗虫湄噴

217

霜如銻寫痲裕奔
湄豕鋸例瘁梗梧
笞雪撫蓓鷓掘
蝼牆叫永鐘厨振瀾

221

幽啗蟬月涑糶屋
沒行蕉叠啗外軒
蕁幔揀蕙叠穿
籬花蹻羣月蓮糶簾

225

花恹月月淹沒牀
月籠花花瀟曾羌
月花花月重重
糶花羣月馳悉掣亮

229

亮掣計闖愁盱惱
自女工婦巧調愧
恹拎針恹逐梭
鶯堆樁緘虵堆砧緜

233

Hương gượng đốt hồn đà mõi miết,
Gương gượng soi, lệ kết châu chan.
Sắt cầm gượng gảy ngón đàn,
Dây uyên kinh đứt, phím loan sợ chùng.

Lòng này gửi gió đông có tiện,
Ngàn vàng xin gửi đến non Yên.
Non Yên dù chẳng tới miền,
Nhớ chàng thăm thẳm đường lên bằng trời.

Trời thăm thẳm xa vời khôn thấu,
Nỗi nhớ chàng đau đáu nào xong.
Cảnh buồn người thiết tha lòng,
Hình cây sương đượm, tiếng trùng mưa phun.

Sương như búa đẽo mòn gốc liễu,
Mưa đường چرا xẻ héo cành ngô.
Chòm tuyết phủ bụi chim gù,
Sâu tường kêu vắng, chuông chùa nện khơi.

Vài tiếng dế nguyệt lay trước ốc,
Một hàng tiêu gió giục ngoài hiên.
Lá màn lay ngọn gió xuyên,
Buồng hoa theo bóng nguyệt lên trước rèm.

Hoa giải nguyệt, nguyệt ươm một tấm,
Nguyệt lồng hoa, hoa thắm từng bông.
Nguyệt hoa, hoa nguyệt trùng trùng,
Trước hoa, dưới nguyệt, trong lòng xiết đau.

Đâu xiết kể, muôn sầu ngàn nã
Từ nữ công, phụ xảo đều nguôi
Biếng cầm kim, biếng đưa thoi
Oanh đôi thẹn dột, bướm đôi ngại thua

麵恸蘇嘔強恸吶
歟吏朝唯唯娘窻
娘窻隴謹魚悉
永抃点粉粧紅貝埃
237

恸粧点悉馱愁憊
怵餒抃外墜江冰
恪之姪織姊姮
洩銀沫涑宮陵祝夢
241

愁揜礮埃重夕禴
憫啞餽埃腿夕餽
醞共花啞瀉談
愁夕醞濼悶夕花喂
245

拈笙玉余回空嗜
揜彈箏余泛揀撻
怵馱行役閉盼
駮躑添瘳歇落吏滄
249

鳩鶻叫夕涑諾相
穢樵拈如室臙肝
疔鑽樹恪容顏
睽離買別辛酸豢尼
253

唸味咳肫悉買訴
味嗙尼剗固為埃
為抃淚妾乳堆
為抃身妾禮雷沒皮
257

身妾庄斯棋帶帳
淚妾市絀絳边巾
慄羣魂夢特斯
蛄蛄常細江津尋馱
261

尋抃曩陽臺坂甌
返抃尼湘浦洩初

Mặt biếng tồ, miệng càng biếng nói
Sớm lại chiều, đòi đòi nương song
Nương song luống ngẩn ngơ lòng
Vắng chàng điếm phấn trang hồng với ai?

Biếng trang điếm, lòng người sầu tủi
Xót nỗi chàng, ngoài cõi Giang Bông
Khác gì ả Chức, chị Hằng
Bến Ngân sùi sụt, cung trăng chốc mòng

Sầu ôm nặng, hãy chông làm gói
Muốn ăn no, ai thổi làm cơm
Rượu cùng hoa rắp tã đàm
Sầu làm rượu lạt, muộn làm hoa ôi

Gõ sanh ngọc mấy hồi không tiếng
Ôm đàn tranh mấy phím rời tay
Xót người hành dịch bấy nay
Dặm dài thêm mỗi hết đây lại vơi

Chim quyên kêu làm rơi nước mắt,
Trống tiêu niêm, như trát buồng gan.
Vỡ vàng đôi khác dung nhan,
Khuê ly mới biết tân toan đường này.

Ném chua cay tằm lòng mới tỏ,
Chua cay này há có vì ai .
Vì chàng lệ thiếp nhỏ đôi,
Vì chàng thân thiếp lẻ loi một bề

Thân thiếp chẳng gần kê dưới trướng
Lệ thiếp nào chút vương bên khăn
Vui còn hồn mộng được gần
Đêm đêm thường tới Giang Tân tìm người

Tim chàng thuở Dương Đài lối cũ
Gặp chàng nơi Tương Phố bến xưa

森園余昞情期
庄戈連襜沒除夢春
265

恨妾身吏庄朋夢
特斯弘浚隴城關
欺嘛仍惜欺殘
情醜耽夢闖萬拱空
269

慍固沒牀悉庄搥
本蹻弘除刻市愧
悉蹻双渚覽馱
蓬高余昞醴瀉輶車
273

醴浚南堞雯緬浩
鞞碧暗桃沫牟撐
茹村疊培終觥
沒團鷗鷺耀崢遡畧
277

醴塘北隊筥館客
靈霏核撐岢岢嫩
魯城催卒边培
涓催蕩笛嘍啣边楼
281

嫩東篋萼侯攢凍
雉習蹇梅拱掖搥
媿震宜煖岸澗
琨鳩拔疊落頰叫傷
285

淹西篋渚羨挽曲
雁蹇空泝啜船鈎
岸樁瓊祝筥槐
隔崢濕倘馱亮移術
289

醴罽皮蹟歪緬坦
蓬甗楼審率隊番
笠靈砗緬醴認

Sum vậy mấy lúc tình cờ
Chẳng qua trên gối một giờ mộng Xuân

Giận thiếp thân lại chẳng bằng mộng
Được gần chàng bên Lũng, thành Quan
Khi mơ những tiếc khi tàn

Tình trong giấc mộng, muôn vàn cũng không

Vui có một tấm lòng chẳng dứt
Vốn theo chàng giờ khắc nào nguôi
Lòng theo song chữa thấy ngời
Lên cao mấy lúc trông vời bánh xe

Trông bên Nam, bãi che mặt nước
Cỏ biếc um, dâu mượt màu xanh
Nhà thôn gió bụi chung quanh
Một đàn âu lộ trước ghềnh chơi hôm

Trông đường Bắc, dòm chòm quán khách
Rờm rà cây xanh ngắt núi non
Lúa thành thoi thóp bên cồn
Nghe thôi địch ngọc véo von bên lầu

Non Đông thấy lá hầu chắt đông
Trĩ xập xoè, mai cũng bẻ bai
Khói mù nghi ngút ngàn khơi
Con chim bặt gió lạc loài kêu thương

Lũng tây thấy nước dường uốn khúc,
Nhạn bay không sóng giục thuyền câu,
Ngàn thung chen chúc chòm dâu,
Cách ghềnh thấp thoáng người đầu đi về

Trông bốn bề chân trời mặt đất
Lên xuống lầu thắm thoát đòi phen
Lớp mây ngại mặt trông nhìn

別亮坡墜罨沔玉関
293

棍擗坦倚坤學斫
巾招棊市特覓仙
悉尼化礪拱輶
啞空涑玉麻蓮醜樓
297

昡曠吏醜牟楊奔
辰嚙弘停韶爵封
拯能闖蹶踣踣
悉弘拱固如悉妾庄
301

悉弘杏拱平如世
悉妾亮敢拷斯賒
向陽悉妾莠花
悉弘吝矧啞斜羣陽
305

羣陽抵花鑽拯兌
花抵鑽為在羣陽
花鑽花用觥牆
跂貼花用脍霜余吝
309

菜蘭芟轄璘匍擗
蕨蘋棋邊墜逴香
折禱蹠趾前堂
齧醜貼歷天章矧蝮
313

羣銀漢欺嫵欺儆
度奎纏睨固睨空
式靈隊昡漑濃
鬼輶北斗催東吏兌
317

沒輔沒漑味齏粉
丈夫群踣蹶沔澗
初牢形影拯掾
悲睒女抵隔滄參商
321

Biết đâu bờ cõi là miền Ngọc Quan?

Gậy rút đất ý khôn học chức
Khăn gieo cầu nào được thấy tiên
Lòng này hóa đá cũng nên
E không lệ ngọc mà lên trông lâu

Lúc ngoảnh lại trông màu dương liễu
Thì khuyên chàng đừng chịu trước phong
Chẳng hay muôn dặm ruổi giông
Lòng chàng cũng có như lòng thiếp chẳng?

Lòng chàng ví cũng bằng như thế
Lòng thiếp đâu dám nghĩ gần xa
Hương dương lòng thiếp đường hoa
Lòng chàng lẫn thân e tà bóng dương

Bóng dương để hoa vàng chẳng đoái
Hoa để vàng vì tại bóng dương
Hoa vàng hoa rụng quanh tường
Trải xem hoa rụng đêm sương mấy lần

Chồi lan nở trước sân đã hái
Ngọn tần kia bên bãi đưa hương
Sửa xiêm dạo bước tiên đường
Ngửa trông xem vẽ thiên chương thần thờ

Bóng Ngân Hán khi mờ khi tỏ
Độ Khuê Triền buổi có buổi không
Thức mây đòi lúc lạt nồng
Chuôi sao Bắc Đẩu thôi Đông lại Đoài

Một năm một lạt mùi son phấn
Trượng phu còn nhớ nhẵn miền khơi
Xưa sao hình ảnh chẳng rời
Bây giờ nữ để cách vời Sâm Thương

弘踰馭蹶長靈俯
妾躡鞋撻黼綦印
疊春駟沒永信
可傷悵歇余番良辰

325

仕汝欺梗姚朶玆
輻疊春鑛紫聘饒
怒馱婀織弘牛
細陵秋吏北椽戈滝

329

切沒仇臙空隴狩
辰節冷任悵掣包
梭遙駟膾踴跽
馱莠審率戈牟春撐

333

春秋抵恨觥醜脍
別離尼愠過欺慄
怨愁彘餒哉排
紉蒲奔易押奈朝春

337

箕文君美苗彘輻
吟細欺頭涖麻傷
緜花怒婀潘郎
傳欺厦鬣坡霜拱懼

341

儺顏色當澄花芟
惜光陰吝呂招戈
儺命涖惜年花
媽絲余祝侈番媮涓

345

閣香怒慄慄慄緜
樓花箕彷彿晞霜
責歪牢抵拱揚
妾為妾吏為弘咀嘆

349

弘拯覓鷓鴣於內

Chàng rong ngựa dặm trường mây phủ
Thiếp đạo hài lâu cũ rêu in
Gió Xuân ngày một vắng tin
Khá thương lỡ hết mấy phen lương thì

Xây nhớ khi cành Diêu đóa Ngụy
Trước gió xuân vàng tía sánh nhau
Nọ người ả Chức chàng Ngâu
Tới trăng thu lại bắc cầu sang sông

Thiết một kẻ buồng không luống giữ
Thời tiết lạnh làm lỡ xiết bao
Thoi đưa ngày tháng ruỗi mau
Người đời thám thoát qua màu xuân xanh

Xuân thu để giận quanh trong dạ
Biệt ly này buồn quá khi vui
Oán sầu nhiều nỗi toi bời
Vóc bỏ liễu dễ ép nài chiều xuân

Kìa Văn Quân mỹ miều thuở trước
E tới khi đầu bạc mà thương
Mặt hoa nọ gã Phan Lang
Sợ khi mái tóc pha sương cũng ngừng

Nghĩ nhan sắc đương chừng hoa nở
Tiếc quang âm lần lữa gieo qua
Nghĩ mệnh bạc, tiếc niên hoa
Gái tơ mấy chốc xảy ra mẹ giòng

Gác hương nọ mơ màng vẽ mặt
Lầu hoa kia phảng phất hơi sương
Trách trời sao dễ dờ dang
Thiếp vì thiếp lại vì chàng thờ than

Chàng chẳng thấy chim uyên ở nội

拱熠妙拯倍分引 Củng dập dùi, chẳng vội phân trương
拯甓鳩燕遠樑 Chẳng thấy chim yến trên rường
箔頭空女堆塘紛饒 Bạc đầu không nữ đôi đường chia nhau

353

箕頰螻堆頭共聘 Kia loài sâu đôi đầu cùng sánh
怒頰鳩執翹共翹 Nộ loài chim chấp cánh cùng bay
梓蓮罌種鞞榰 Tử liên là giống cỏ cây
堆花共芟堆榰共連 Đôi hoa cũng nở, đôi cây cũng liền

357

意頰物情緣群世 Ấy loài vật tình duyên còn thế
牢劫馱女抵帝低 Sao kiếp người nữ để đẩy đây
妾吁闔劫緣尼 Thiếp xin muôn kiếp duyên này
如鳩連翹如榰連梗 Như chim liền cánh, như cây liền cành

361

停闔劫笄情辰丕 Đành muôn kiếp chữ tình thì vậy
蹻劫尼欣甓劫齧 Theo kiếp này hơn thấy kiếp sau
妾吁拈籬箔頭 Thiếp xin chàng chớ bạc đầu
妾辰笄買襖率裊中 Thiếp thì giữ mãi lấy màu trẻ trung

365

吁夕羣蹻共拈丕 Xin làm bóng theo cùng chàng vậy
拈移堯拱甓妾边 Chàng đi đâu cũng thấy thiếp bên
拈娘暈日斐願 Chàng nương vầng nhật phi nguyện
每皮忠孝妾吁院踰 Mọi bề trung hiếu thiếp xin vẹn tròn

369

悉許国繡綸芑芑 Lòng hứa quốc thắm son ngăn ngắt
飭庇民動鉄猪猪 Sứ tỵ dân dựng sắt trợ trợ
弗单于馘月氏 Máu Thuyền Vu quốc Nhục Chi
意辰暝吐意辰暝啞 Ấy thì bữa uống, ấy thì bữa ăn

373

鉞銅博隊吝嗽啣 Mũi đồng bác đòi lần hăm hở
苞悉歪纏笄馱忠 Đã lòng trời gìn giữ người trung
諍拈冢陣輶功 Hộ chàng trăm trận nên công
携姚隘北撩弓嫩兑 Buông tên ải Bắc, treo cung non Đoài

377

羣旗幟啞外關隘 Bóng cờ xí giã ngoài quan ải
啞凱歌跋吏神京 Tiếng khải ca trở lại Thần Kinh

嫩燕鑿硤題名
朝天包轡宮廷壺功
381

湑湑漢越銅呂瀝
曲樂詞昭嘖嘖喏
才擲秦霍院全
炆篋閣愧像傅臺麟
385

堰勳將帶巾炆懸
紆同休碑篠旂冬
恩連子蔭妻封
顯榮妾拱淡終香丞
389

妾拯愧如馱蘇婦
扞罕空如屢洛陽
欺術切菓印鑽
連空絨敢汜揚少高
393

吁為扞撩袍掄甲
吁為扞揄笠凡霜
為扞栖祝嘖鑽
為扞点粉切香惱濃
397

換巾淚扞醴曾脰
讀詩愁扞鬪曾勾
勾慍對貝勾愁
醪未共計轡齧每啞
401

批粹瀉吝吝隊嘖
仕歌寅練練曾聯
聯吟對飲曾番
共扞吏結縵綠旦襟
405

朱補昉愁賒隔汝
符攬饒慍鼻清寧
吟哦懔攸筭情
羨尼歐罕才齡丈夫

Non Yên tạc đá đề danh
Triều thiên vào trước cung đình dâng công

Nước duềnh Hán việt đồng rửa sạch
Khúc nhạc từ réo rất ngợi khen
Tài so Tần Hoắc vẹn toàn

Tên ghi gác Khói tượng truyền đài Lân.

Nền huân tướng dai cân giải về
Chữ đồng hu hu bia thẻ ngàn đông
Ơn trên tử ám thê phong
Hiển vinh thiếp cũng đượm chung hương trời.

Thiếp chẳng dại như người Tô Phụ
Chàng hẳn không như lũ Lạc Dương
Khi về đeo quả ấn vàng
Trên khung cử dạm dấy duông làm cao.

Xin vì chàng treo bào cõi giáp
Xin vì chàng rũ lớp phong sương
Vì chàng tay chúc chén vàng
Vì chàng điểm phấn đeo hương nảo nùng

Giờ khăn lệ chàng trông từng tấm
Đọc thơ sầu chàng ngẫm từng câu
Câu vui đối với câu sầu
Rượu rồi cùng kể trước sau mọi lời.

Sẽ rót voi lần lần đòi chén
Sẽ ca dân ren rén từng liên
Liên ngâm đối ẩm từng phen
Cùng chàng lại kết mối duyên đến già.

Cho bỏ lúc sầu xa cách nhớ
Giữ gìn nhau vui thú thanh ninh
Ngâm nga mong gửi chữ tình
Đường này âu hẳn tài lành trượng phu

Phụ Chú (bản Tân Việt):

▪ Bản Nôm dư một chữ(câu 6, dư chữ 吏) :

[351](吏) 拯甕鳩燕遑樑	Chẳng thấy chim yến trên rường
▪ Chữ có dấu nháy :	
[17] 弘歲衲本涓豪傑	Chàng tuổi trẻ vốn dòng hào kiệt
[22] 招泰山瑯女鴻毛	Gieo Thái Sơn nhẹ nửa/nửa hồng mao
[26] 塘边棊靴木群嫩	Đường bên cầu cỏ mọc còn non
[31] 唎耒唎吏拎栖	Dặn rôi dặn, lại cầm tay
[35] 揲鎌餞醪渚殘	Múa gươm tiễn rượu chưa tàn
[52] 妾認孕崗謹魚餒茄	Thiếp nhìn rặng núi ngẩn ngờ nổi nhà
[122] 聘饒窮摑搦字緣	Sánh nhau cùng đan dứ chữ duyên.
[144] 路移沒趾稟情謹喚	Lần đi một bước, trăm tình ngẩn ngờ
[200] 花烟箕貝羣馱可傷	Hoa đèn kia với bóng người khá thương
[210] 豸鑽噴吸旦嫩燕	Ngàn vàng xin gửi đến non Yên
[220] 螻牆叫永鐘厨振瀾	Sâu tường kêu vẳng , chuông chùa nện khơi
[235] 娘窟隴謹魚悉	Nương song luống ngẩn ngờ lòng
[267-268] 欺嘛仍惜欺殘	Khi mơ những tiếc khi tàn
情靦耽夢闖萬拱空	Tình trong giác mộng, muôn vàn cũng không
[270] 本蹻弘除刻市愧	Vốn theo chàng giờ khắc nào nguôi
[350] 拱熠妙拯倍分引	Cũng dập điu , chẳng vội phân trương
[355] 梓蓮罨種靴檫	Tử liên là giống cỏ cây
[358] 牢劫馱女抵帝低	Sao kiếp người nữ để đẩy đây
[364] 妾辰符買衲率衲中	Thiếp thì giữ mãi lấy màu trẻ trung
[368] 每皮忠孝妾吁院踰	Mọi bề trung hiếu thiếp xin vẹn tròn
[399] 勾慥对貝勾愁	Câu vui đối với câu sầu
[383] 才搗秦霍院全	Tài so Tần Hoắc vẹn toàn
[401] 批捽瀉吝吝隊噉	Sẽ rót với lần lần đòi chén